

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 47 (2)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Septembra 1931

PATENTNI SPIS BR. 8292

Franz Clouth Rheinische Gummiwarenfabrik A. G., Köln—Nippes,
Nemačka, i „Isbeg“ Industrie- und Schiffsbedarf G. m. b. H., Berlin,
Nemačka.

Pogon pomoću kajiševa, naročito za dinamo za osvetljenje na železničkim kolima.

Prijava od 15. jula 1930.

Važi od 1. decembra 1930.

Traženo pravo prvenstva od 15. jula 1929. (Nemačka).

Naročite radne okolnosti, kao što na pr. postoje u pogonu dinamo mašine za osvetljenje železničkih kola kod kojih se dinamo pogon vrši sa kolske osovine, isključuju upotrebu beskonačnih kajiševa ako se upotrebi jedan od poznatih načina pogona pomoću kajiša. Ali kod ovih poznatih pogona potrební spoj za izdeltjene kajiševe znatno smeta stepenu jednolikosti rada dinamo mašine i čini da električna svetlost neprijatno treperi.

Ovome je pogonu cilj upotreba beskonačnih kajiševa i u slučajevima u kojima se kajiš ne može obaviti oko jednog ili drugog točka za kajiš. Sva korist po ovome pronalasku postiže se time, što se do sada nepristupna osovinu za umeštanje beskonačnog kajiša ne obuhvata kajiševom zategom.

Sl. 1—13 pokazuju razne oblike izvođenja i detalje pronalaska. U sl. 1 i 2, u kojima je primena ovog kajišnog pogona predstavljena na jednim železničkim kolima, *a* predstavlja kolsku osovinu i *b* na njoj postavljeni točak za kajiš. *c* i *d* su vodiljni koturi, koji kao na pr. *e*, u cilju zatezanja kajiša mogu biti pomerani. *e* je pogonski točak od dinamo *f* za osvetljenje. *g* je kajiš, koji prenosi rad sa točka *b* na točak *e*. Vodiljni valjci *c* i *d* služe tome, da se kajiš postavi na točak *b*. Time što se pogonski ločak *b* nalazi izvan zatvorene

kajiševe zatege, može kajiš da bude beskonačan, dakle bez spojne brave. Priljublivanje kajiša na pogonski točak *b* vrši se pri tome suprotno pravcu kajisa, koji normalno obuhvata kotur *b*.

Sad se ne može ne samo pogonski nego ni pogonjeni točak nalaziti izvan zatvorene kajiševe zatege. Sl. 3 pokazuje takav način izvođenja, kod kojeg ni pogonjeni točak *e* nije obuhvaćen kajiševom zategom po starom načinu. Ovo izvođenje ima dalju korist da se veoma povećava ugao obuhvatanja kod točka *e* koji je većinom veoma mali, i time trenje između kajiša i ovog točka *e* postaje znatno povoljnije.

Suprotno normalnim kajišnim pogonima, kod kojih su kajiševi previjani uvek u istom smeru i kod kojih je usled toga uvek ista strana kajiša okrenuta točku u do sada pokazanim primerima izvođenja pronalaska, biva kajiš pri radu previjen preko točkova, koji se nalaze izvan zatvorene kajiševe zatege, suprotno načinu obavljanja točka koji se nalazi u zatvorenoj kajiševoj zatezi. Stoga on okreće ovim točkovima i svojcu suprotnu stranu tako, da u ovom slučaju bivaju upotrebljene obe kajiševe strane.

Pri upotrebi kajiša na klin koji je veoma koristan za ovakav rad kajiševa, jer mu je potrebno veoma malo zatezanje, nastaje teškoća što trenje gornje suviše uske ledne površine normalnog kajiša na klin po točku

nije dovoljno za zahvalanje, Ali dovoljno zavalanje biva postignuto, ako se kajišu i po njegovoj gornjoj strani da klinast oblik. Sl. 4—9 pokazuju takve kajiševe na klin u pogledu i preseku. Kajiš koji se kreće preko točkova *b* i *c* u kajišnom pogonu po sl. 4—6 u promenljivom smeru krivine *g* ima presek dvojnog klina koji se vidi u sl. 5 i 6. Oba klinasta dela *i* i *k* su svojom širom stranom spojena.

Sa boljom savitljivošću od ovod dvostruko klinastog kajiša jeste kajiš, koji je predstavljen u sl. 7—9. Kod ovog se dvostruko klinastog kajiša čiji se presek vidi iz sl. 8 i 9, na poleđini nalazi podužni žljeb *r* klinastog preseka. Kajišni točak *b* koji radi u ovoj klinastoj šupljini ima naravno pun klinasti presek.

Naizmenično previjanje kajiša u suprotnom smeru već nije korisno po trajanje pljosnatog kajiša, a naročito je škodljivo kod klinastog kajiša sa višim presekom. Od ove nezgode je oslobođeno izvođenje po pronalasku koje pokazuju sl. 10 i 11 u izgledu odozgo i sa strane. Kajiš je kod ovog izvođenja uvek tako vođen, da je točkovima za kajiš i vodiljnim valjcima uvek ista strana okrenuta i stoga se previja samo u istom smeru. Ovo je omogućeno time, što se kajiš izvija svojim delovima koji se nalaze između točkova.

Izvođenje pronalaska po sl. 10 i 11 pokazuju još i drugu osobenost koja je primenjena kod pogona, kojeg je cilj da se delovi kajiša, koji dolaze sa pogonjenog točka *e*, što je moguće bliže i sa što većim uglom obavijanja vode. Vodiljni koturovi *c* i *d* su radi toga svojim osovinama stavljeni u takav ugao, da pogonski kajiš svojim delom koji ne radi može prolaziti sa strane točkova *b*. Osim toga se pri tome nailaženje i silaženje kajiša kod svih točkova i vodiljni koturova vrši pravo.

Izvođenje sl. 12 i 13 pokazuje takav oblik izvođenja, kod kojeg biva upotrebljen samo jedan vodiljni kotur. Osovine točka *e* za kajiš i vodiljnog kotura *d* moraju ovde opet da budu nagnute pod određenim uglom prema osi kajišnog točka *b* da bi deo kajiša koji ne radi mogao proći pored točka *b*.

Patentni zahtevi:

1. Pogon pomoću kajiševa, naročito za dinamno za osvetljenje na železničkim kolima, naznačen time, što pogonska osa (*b*) leži između osovine dinamno točka (*e*) i naprave (*c*, *d*) za zatezanje koja vodi kajiš po pogonskom točku (*b*).

2. Pogon pomoću kajiševa po zahtevu 1 naznačen time, što točak (*b*), koji se nalazi na kolskoj osovini, leži izvan zatvorene (beskonačne) kajišne zatege.

3. Pogon pomoću kajiševa po zahtevu 1—2 naznačen time, što su točkovi za kajiš odn. vodiljni koturovi svojim osama tako pod uglom jedan prema drugom postavljeni, da pogonski kajiš svojim delom koji ne radi, može prolaziti sa strane točkova u radu.

4. Pogon pomoću kajiševa po zahtevu 1 do 3 naznačen time, što pogonski kajiš u svojim delovima, koji se nalaze između točkova, biva tako izvijen, da svima točkovima i vodiljnim koturovima okreće istu stranu.

5. Pogon pomoću kajiša po zahtevu 1 do 4 naznačen time, što je pogonski točak istovremeno i vodiljni kotur.

6. Pogon pomoću kajiša po zahtevu 1 do 5 naznačen time, što se pogon vrši pomoću kajiša klinastog preseka, čija je poleđina isto tako klinasto izvedena.

7. Pogon pomoću kajiša po zahtevu 1 do 6 naznačen time, što su vodiljni koturovi izvedeni tako, da se mogu podešavati ili su pak elastično postavljeni.

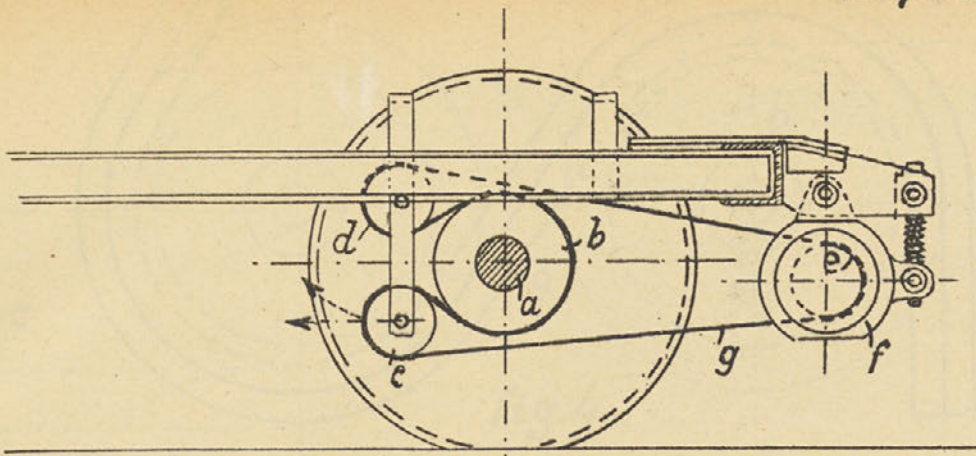

fig. 1.

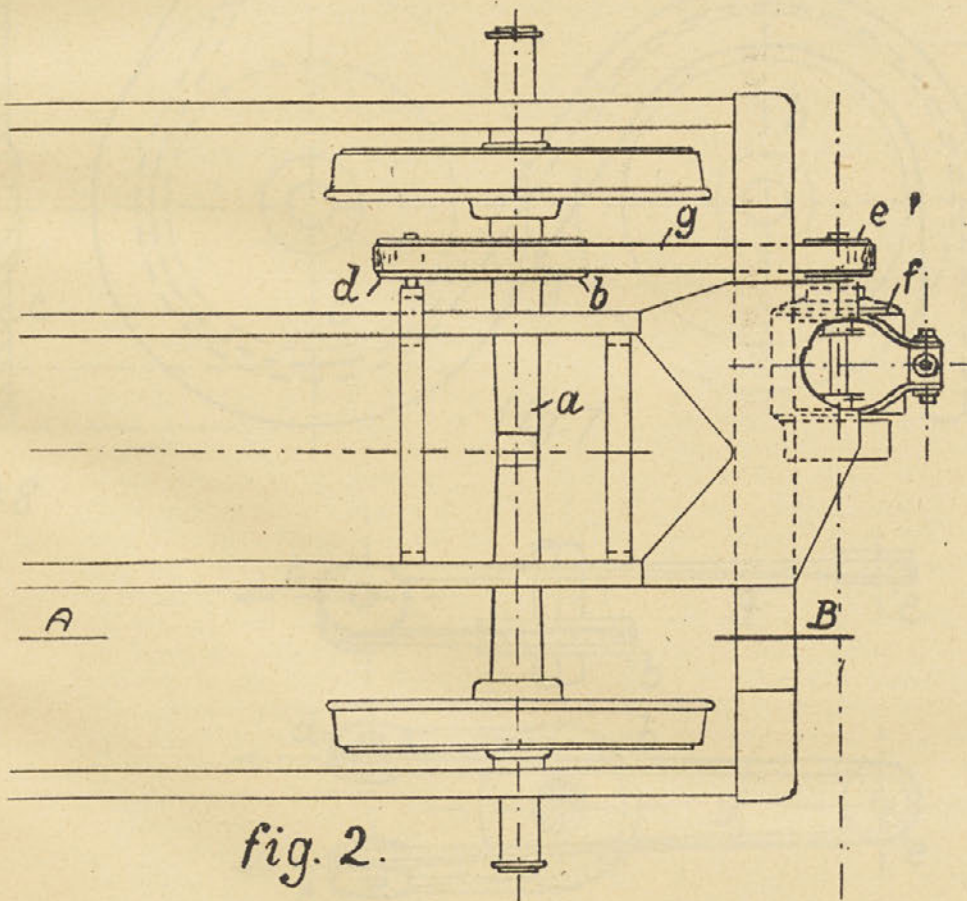

fig. 2.

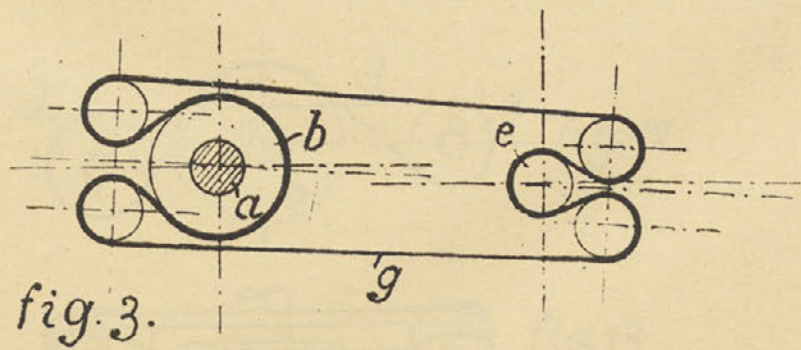

fig. 3.

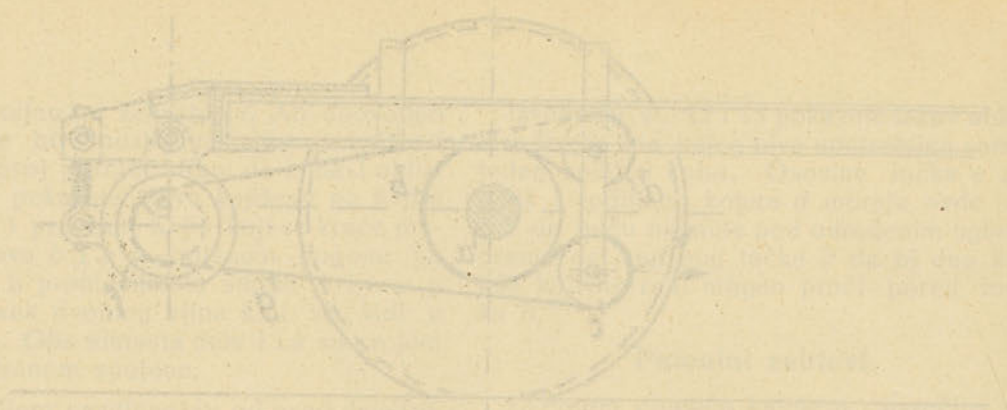

Fig. 1

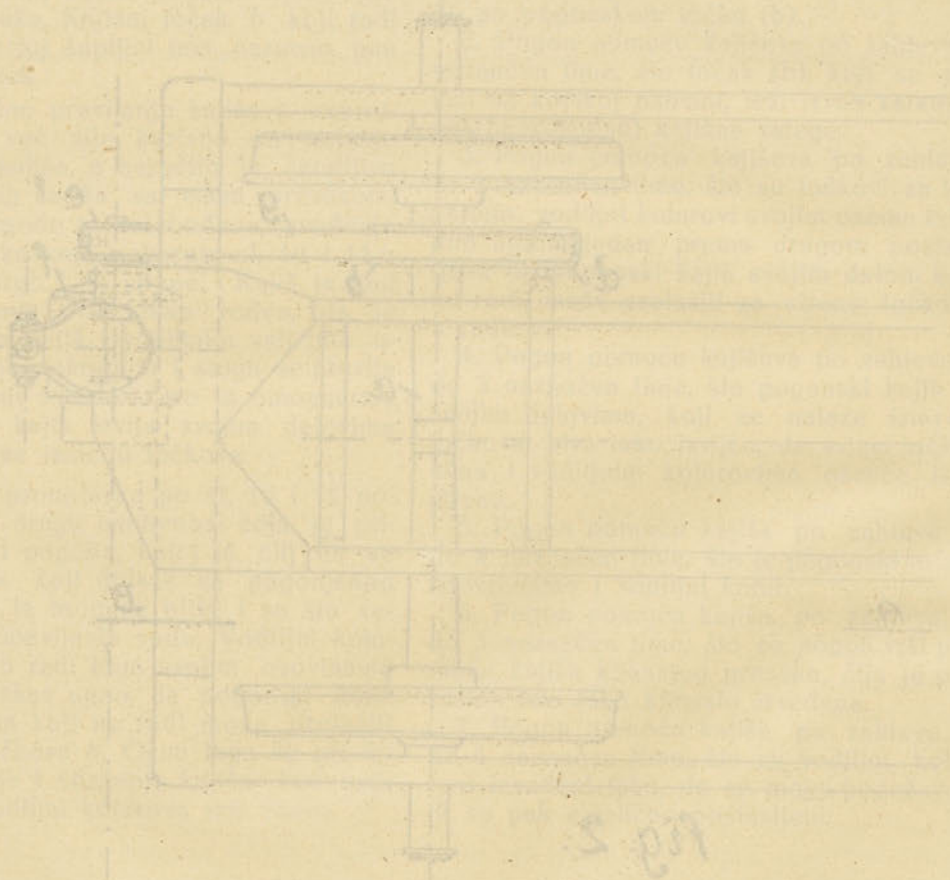

Fig. 2

Fig. 3

